

Waste Not, Want Not

Source Sheet by Jonathan Crane

[More info >](#)

Shulchan Shel Arba 2:7

And know indeed that what kind of person one is, is determined at the table, for there his qualities are revealed and made known.

שלחן של ארבע ב'ז'

ותדע באמת כי האדם על שלחנו יבחן מי הוא ושם יתגלו ויתפרסמו מדותיו.

PLOT

Leviticus 19:9-10

When you reap the harvest of your land, you shall not reap all the way to the edges of your field, or gather the gleanings of your harvest. You shall not pick your vineyard bare, or gather the fallen fruit of your vineyard; you shall leave them for the poor and the stranger: I the LORD am your God.

ויקרא י"ט:ט-י'

ובקצורכם את-קציר ארצכם לא תכלה פאת שדה לקצר ולקט קציריך לא תלקט: וכרמך לא תעולל ופרט פרמך לא תלקט לעני ולגר מעזב אתם אני יהוה אלהיכם:

Leviticus 23:22

And when you reap the harvest of your land, you shall not reap all the way to the edges of your field, or gather the gleanings of your harvest; you shall leave them for the poor and the stranger: I the LORD am your God.

ויקרא כ"ג:כ"ב

ובקצורכם את-קציר ארצכם לא-תכלה פאת שדה בקצורך ולקט קציריך לא תלקט לעני ולגר מעזב אתם אני יהוה אלהיכם: (ס)

Deuteronomy 24:19-20

When you reap the harvest in your field and overlook a sheaf in the field, do not turn back to get it; it shall go to the stranger, the fatherless, and the widow—in order that the LORD your God may bless you in all your undertakings. When you beat down the fruit of your olive trees, do not go over them again; that shall go to the stranger, the fatherless, and the widow.

דברים כ"ד:י"ט-כ'

כי תקצר קציריך בשדה ושכחת עמר בשדה לא תשוב לקחתו לגר ליתום ולאלמנה יהיה למען יברכה יהוה אלהיך בכל מעשיה גדיה: כי תחבט זיתך לא תפאר אתגריה לגר ליתום ולאלמנה יהיה: (ס)

Mishneh Torah, Gifts to the Poor 2:14

It is forbidden for workers to harvest all of a field unless they leave at the end of the field the appropriate area for giving *péah*, and nothing is given to the poor at all until the landowner separates it for that purpose in full knowledge. Therefore, for a poor person who sees *péah* at the end of the field, it is forbidden for him to labor in it because it would be considered as theft until he knows for certain that this is the intention of the owner.

Mishneh Torah, Gifts to the Poor 4:13

It is forbidden for a man to let loose a lion or something similar within his field so that the poor see it and flee...for the sake of peace.

Mishneh Torah, Gifts to the Poor 2:20

When a landowner leaves *péah* for those poor people who stand [in a line] before him, and another poor person comes up behind him and takes from it [the pile of produce to be given out], he [the poor person] may keep it [even though he acquired it unfairly], for no one possesses *leket* or *shikhecha* or *péah* or even a coin that was found until it is in his hand [and without possession those standing in line have no legal claim to it as their property].

PLATE

Gittin 70a

§ **Elijah** the prophet said to **Rabbi Natan**: **Eat a third** of your fill, **and drink a third** of your fill, **and leave a third** of your fill, so that **when you become angry you will become full**. If you do this, there will be room, as it were, for the anger. If you become angry when your stomach is full

משנה תורה, הלכות מתנות עניים ב' י"ד

אָסוּר לְפוּעֵלִים לְקַצֵּר אֶת כָּל הַשָּׂדֶה אֲלֵא
מִנִּיחִין בְּסוֹף הַשָּׂדֶה כְּשֶׁעוֹר הַפָּאָה. וְאִין
לְעֲנִיִּים בָּהּ כָּלוּם עַד שֶׁיִּפְרִישְׁנָה בְּעַל הַבַּיִת
מִדַּעְתּוֹ. לְפִיכֹךְ עֲנִי שָׂרְאָה פָּאָה בְּסוֹף שָׂדֶה
אָסוּר לְגַע בָּהּ מִשּׁוּם גְּזֵל עַד שֶׁיִּנְדַּע לוֹ
שֶׁהִיא מִדַּעַת בְּעַל הַבַּיִת:

משנה תורה, הלכות מתנות עניים ד' י"ג

וְאָסוּר לְאָדָם לְהַרְבִּיץ אָרֵי וְכִיּוֹצֵא בּוֹ בְּתוֹךְ
שָׂדֵהוּ כְּדִי שֶׁיִּרְאוּ הָעֲנִיִּים וַיִּבְרָחוּ... מִפְּנֵי
דְרָכֵי שְׁלוֹם:

משנה תורה, הלכות מתנות עניים ב' כ'

בְּעַל הַבַּיִת שֶׁהֵנִיחַ פָּאָה לְעֲנִיִּים אֵלּוּ
הָעוֹמְדִים לְפָנָיו וּבָא עֲנִי אַחַר מֵאַחֲרָיו
וְנָטְלָה זָכָה בָּהּ שְׂאִין אָדָם זוֹכָה בְּלֶקֶט שֶׁכָּחָה
וּפָאָה וְסָלַע שֶׁל מְצִיאָה עַד שֶׁיִּגִּיעַ לְיָדוֹ:

גיטין ע' א

אמר ליה אליהו לר' נתן אכול שליש ושתה
שליש והנח שליש לכשתכעוס תעמוד על
מילואך

you will be harmed.

Rashi on Gittin 70a

Eat a third: fill [your belly] a third with food, a third with drink, and let a third of your belly remain empty.

Rashi on Gittin 70a

For when you become angry: anger fills your belly to your capacity. So if you fill your innards with food and drink, when you become angry you will split asunder.

Mishneh Torah, Human Dispositions 4:2

Man shall not eat his stomach-full, but should reduce about one fourth of the quantity which would sate him; nor shall he drink water during the meal, save a little mixed with wine; but when the food will commence to be digested in his bowels, he may drink whatever quantity he needs, nevertheless, he should not drink over-much water even after the food was digested. He shall not eat before a thorough examination of self whether there is a need for elimination. Man shall not eat without warming his body either by walking before mealtime, by some manual labor, or by some other form of exercise which will tire him. As a general rule, he shall exercise his body and tire it every day during the morning so that it will commence to perspire, when he shall rest a little until his spirit will be calm then eat. If he take a warm bath after hard exercise it is still better, after which he should rest a little then eat.

רש"י על גיטין ע' א

אכול שלישי - מלא מעיך שלישי ושתה שלישי והנח שלישי בטנך ריקם:

רש"י על גיטין ע' א

ולכשתכעוס - וימלא בטנך כעס תעמוד על מילואך אבל אם תמלא מעיך אכילה ושתיה לכשתכעוס תבקע:

משנה תורה, הלכות דעות ד' ב'

לא יאכל אדם עד שתתמלא פרוסו אלא יפחת כמו רביע משבעתו. ולא ישקה מים בתוך המזון אלא מעט ומזוג ביין. וכשיתחיל המזון להתעכל במעי שותה מה שיהוא צריך לשתות. ולא ירבה לשתות מים ואפלו כשיתעכל המזון. ולא יאכל עד שיתבדק עצמו יפה יפה שפא יהיה צריך לנקבו. לא יאכל אדם עד שילך קדם אכילה עד שיתחיל גופו לחם. או יעשה מלאכתו או יתיגע בגיגע אחר. קללו של דבר יענה גופו ויגיע כל יום בבקר עד שיתחיל גופו לחם וישקט מעט עד שתתישב נפשו ואוכל. ואם רחץ בחמין אחר שיגיע הרי זה טוב ואחר כך שוקה מעט ואוכל:

Al-Ghazali, *On Disciplining the Soul*, 108
Said Abu Sa'id al-Khudri, "The Emissary of God (PBUH) once said, 'Wear your clothes, and eat and drink up to the middle of your stomachs, for to do this is part of Prophethood.'"

PRINCIPLE

Deuteronomy 22:4

If you see your fellow's ass or ox fallen on the road, do not ignore it; you must help him raise it.

דברים כ"ב:ד'
לֹא־תִרְאֶה אֶת־חֲמוֹר אָחִיךָ אוֹ שׁוֹרׁוֹ נִפְלִים
בְּדַרְדָּר וְהִתְעַלְמָתָם מֵהֶם הֲקָם תְּקִים עִמּוֹ: (ד)

Deuteronomy 22:10

You shall not plow with an ox and an ass together.

דברים כ"ב:י'
לֹא־תִחְרֹשׁ בְּשׁוֹר־וּבַחֲמֹר יַחְדָּו: (ט)

Deuteronomy 20:19-20

When you lay siege to a city for a long time, fighting against it to capture it, do not destroy its trees by putting an ax to them, because you can eat their fruit. Do not cut them down. Are the trees people, that you should besiege them? However, you may cut down trees that you know are not fruit trees and use them to build siege works until the city at war with you falls.

דברים כ':י"ט-כ'
(יט) כִּי־תָצוּר אֶל־עִיר יָמִים רַבִּים לְהִלָּחֵם
עָלֶיהָ לְתַפְשׂוֹתָהּ לֹא־תִשְׁחִית אֶת־עֵצֶיהָ לְנִדְחָה
עָלֶיהָ גִרְזֹן כִּי מִמֶּנּוּ תֹאכַל וְאִתּוֹ לֹא תִכְרֹת כִּי
הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה לֵבָא מִפְּגִיף בְּמִצּוֹר: (כ) וְרָק
עֵץ אֲשֶׁר־תִּדְעַ כִּי־לֹא־עֵץ מֵאֲכָל־הוּא אִתּוֹ
תִּשְׁחִית וְכָרַת וּבְנִית מִצּוֹר עַל־הָעִיר
אֲשֶׁר־הוּא עֹשֶׂה עִמָּךְ מִלְחָמָה עַד רִדְתָּה: (כפ)

Shabbat 67b

The Sages taught in the *Tosefta*: One may place a lump of salt into a candle so it will burn brightly; that is effective and not merely for good fortune, so there is no element of the ways of the Amorites involved. **And similarly, one may put mud or clay under a candle so it will burn longer. Rav Zutra said: He who covers an oil lamp or who uncovers a kerosene lamp for no purpose violates the prohibition: Do**

שבת ס"ז ב
תָּנוּ רַבָּנָן: נוֹתְנִין בּוֹל שֶׁל מְלַח לְתוֹךְ הַנֵּר
בְּשִׁבִיל שְׂפָתָאִיר וְתַדְלִיק. וְנוֹתְנִין טֵיט
וְתַרְסִית תַּחַת הַנֵּר בְּשִׁבִיל שְׂפָתָתִין וְתַדְלִיק.
אָמַר רַב זוּטְרָא: הָאִי מֵאֵן דְּמַכְסִי שְׂרָגָא
דְּמִשְׁתָּא וּמַגְלִי נִפְטָא קוּעֵבַר מִשּׁוּם "כֹּל
תִּשְׁחִית".

not destroy, since by doing so the fuel burns more quickly.

Mishneh Torah, Kings and Wars 6:10

(10) And not only regarding trees, but even one who destructively breaks vessels or rips up clothing or tears down a building or seals up a spring or wastes food violates the Negative Commandment of “Do not destroy”. However, he only receives stripes for disobedience, in accordance with the Rabbis.

Sefer HaChinukh 529:2

The root reason for this Mitzvah [*bal tashchit*] is known: for it is in order to train our souls to love what is good and beneficial and to cling to it; and as a result, good fortune will cling to us, and we will move away every evil thing and from every matter of destructiveness. This is the way of kindly men of piety and the observant; they love peace and are happy at the good fortune of people, and bring them near the Torah. They will not destroy even a mustard seed in the world and they are distressed at every ruination and spoilage they see; and if they are able to do any rescuing, they will save anything from destruction, with all their power.

Taanit 20b

Rafram bar Pappa further relates: **And every Shabbat eve, in the afternoon, Rav Huna would send a messenger to the marketplace, and he would purchase all the vegetables that were left with the gardeners who sold their crops, and throw them into the river.** The Gemara asks: **But why did he throw out the vegetables? Let him give them to the poor.** The Gemara answers: If he did this, the poor would **sometimes rely** on the fact that Rav Huna would hand out vegetables, **and they would**

משנה תורה, הלכות מלכים ומלחמות

ו'י'

(י) וְלֹא הָאֵילָנוֹת בְּלֶבֶד. אֲלֵא כָּל הַמְּשֻׁבֵּר פְּלִים. וְקוֹרֵעַ בְּגָדִים. וְהוֹרֵס בְּנֵינָן. וְסוֹתֵם מַעֲיָן. וּמַאֲבֵד מַאֲכָלוֹת דְּרֶךְ הַשְּׁחִתָּה. עוֹבֵר בְּלֹא תְּשַׁחִית. וְאֵינוֹ לוֹקֵה אֲלֵא מִכַּת מְרֻדוֹת מְדַבְּרֵיהֶם:

ספר החינוך תקכ"ט:ב'

(ב) שרש המצוה ידוע, שהוא כדי ללמד נפשנו לאהב הטוב והתועלת ולהדבק בו, ומתוך כך תדבק בנו הטובה, ונרחיק מכל דבר רע ומכל דבר השחתה, וזהו דרך החסידים ואנשי מעשה אוהבים שלום ושמחים בטוב הבריות ומקרבים אותן לתורה, ולא יאבדו אפילו גרגיר של חרדל בעולם, ויצר עליהם בכל אבדון והשחתה שיראו, ואם יוכלו להציל יצילו כל דבר מהשחית בכל כחם

תענית כ' ב

וכל פניא דמעלי שבתא הוה משדר שלוחא לשוקא וכל ירקא דהוה פייש להו לגינאי זבין ליה ושדי ליה לנהרא וליתביה לעניים זמנין דסמכא דעתייהו ולא אתו למיזבן ולשדייה לבהמה קסבר מאכל אדם אין מאכילין לבהמה ולא ליזבניה כלל נמצאת מכשילן לעתיד לבא

not come to purchase any. This would ruin the gardeners' livelihood. The Gemara further asks: **And let him throw them to the animals.** The Gemara answers: **He holds** that **human food may not be fed to animals**, as this is a display of contempt for the food. The Gemara objects: **But** if Rav Huna could not use them in any way, he should **not purchase** the vegetables **at all**. The Gemara answers: If nothing is done, **you** would have been **found** to have caused **a stumbling block for them in the future**. If the vegetable sellers see that some of their produce is left unsold, the next week they will not bring enough for Shabbat. Therefore, Rav Huna made sure that the vegetables were all bought, so that the sellers would continue to bring them.

Bava Kamma 91b

Rabbi Ḥanina said: My son Shivḥat did not die for any reason **other** than **that he cut down a fig tree before its time**. **Ravina says: But if the lumber was greater in monetary value** than its fruits, it is **permitted** to chop it down, and this does not violate the prohibition against destroying a tree. **This halakha is also taught** in a *baraita*. The verse states: “Only the trees of which you know that they are not trees for food, them you may destroy and cut down” (Deuteronomy 20:20). **“Only the trees of which you know”**; **this** is referring to a tree that bears fruit used for **food**, and it is permitted to cut down this type of tree under certain circumstances. **“That they are not trees for food”**; **this** is referring to a **barren tree**. The Gemara asks: **And since the baraita will ultimately include all types** of trees, so that even a tree that produces fruit may be cut down, **what**, then, is the meaning when **the verse states: “That they are not trees for food,”** which indicates that it is permitted to cut down only a barren tree? The Gemara answers: It is **to give precedence** to cutting down a **barren tree over** a tree whose fruit is used for **food**. One

בבא קמא צ"א ב

א"ר חנינא לא שכיב שיבחת ברי אלא דקץ
תאינתא בלא זמנה אמר רבינא ואם היה
מעולה בדמים מותר תניא נמי הכי (דברים
כ, כ) רק עץ אשר תדע זה אילן מאכל כי
לא עץ מאכל הוא זה אילן סרק וכי מאחר
שסופו לרבות כל דבר מה ת"ל כי לא עץ
מאכל להקדים סרק למאכל יכול אפילו
מעולה בדמים ת"ל רק

might have thought that he must give precedence to the cutting down of a barren tree **even** if the barren tree is **greater in monetary** value than the fruit-bearing tree. **The verse states: “Only,”** which teaches that there is an exception to the rule. Similarly, if the fruit-bearing tree itself would be worth more as lumber than for its fruits, it would be permitted for one to cut it down.

Shabbat 140b

And Rav Hisda also said: **One who is able to eat barley bread and nevertheless eats wheat bread violates the prohibition against wanton destruction.** One who wastes resources is comparable to one who destroys items of value. **And Rav Pappa said: One who is able to drink beer and nevertheless drinks wine violates the prohibition against wanton destruction.** The Gemara comments: **And this is not a correct matter,** as **the prohibition against destruction of one’s body takes precedence.** It is preferable for one to care for his body by eating higher quality food than to conserve his money.

שבת ק"מ ב

ואמר רב חסדא: האי מאן דאפשר ליה
למיכל נהמא דשערי ואכל דחיטי קעבר
משום "בל תשחית". ואמר רב פפא: האי
מאן דאפשר למישתי שיכרא ושתי חמרא
— עובר משום "בל תשחית". ולא מילתא
היא — "בל תשחית" דגופא עדיף.

